

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Când se va sfârși? — Proiectul de lege pentru organizarea și reglementarea comerțului de Bancă. — Administrație simplificată. — Aurul distrugătorul comerțului. — Conversiunea datoriilor agricole. — *Cronica:* O știre ero-nată. Banca „Victoria” Arad. Numere indice. Poșta Redacțiunii.

Când se va sfârși?

În vremea inflației băncile s'au pomenit depe o zi pe alta cu capitalul lor de numărare comprimat la o valoare egală cu proporția căderii valutei țării. Orice orientare pentru a evita această nemeritată sărăcie a băncilor, atunci când clienții, cari lucrând cu banii împrumutați dela ele își făceau averi nevisate, era imposibilă, din pricina lipsei unei unități de vedere în politica economică a țării. Nu numai partidele nu aveau între ele stabilit un punct de vedere comun, în chestiunea valutară, ceea ce se impunea în clipe istorice atât de importante, ci nici membrii aceluiaș partid nu căzuseră de acord asupra acestui punct. O exuberanță de diagnosticuri și soluții, s'au isbit neputincios de îndărătnicia răposatului ministru de finanțe Vintilă Brătianu, deținător a unor soluții ezoterice. Noi cei de pe la periferii, năuciiți de fipetele opozițiilor politice, așteptând de atâtea ori profetita cădere a liberalilor dela putere, pentru ea să vedem ajunși la Ministerul Finanțelor specialiștii, cari se lăsau conduși de principii empirice în chestia valutară, ne-am zăpăcit cu totul, când schimbarea la conducerea ministerului finanțelor nu s'a produs, iar Vintilă Brătianu,

deși făcea impresia că ar fi revenit asupra unor principii, devenise mai taciturn, decât oricând. Abia cu ocazia motivării bugetului statului, enunța odată pe an, unele directive dodonice, cari erau considerate de unii mai mult ca dovezi a unei habotnicii, decât îndrumări de orientare generală. Prea puțină atențiune s'a dat stării sufletești și mentalității provinciilor eliberate, cari aveau o structură economică pronunțată și diferită de a vechiului Regat.

În această atmosferă s'au făcut tot felul de experimentări, mai mult ori mai puțin norocoase. Unele bănci au început a face afaceri comerciale, după felul clienților lor; altele au investit sume importante în industrii; altele au dat o dezvoltare imprudentă operațiunilor de devize, și foarte puține au rămas la afaceri strict bancare. În definitiv însă toate au păgubit; primele în afaceri riscate, iar ultimele fiindcă li s'a redus valoarea capitalului de operațiuni prin devaluarea banului.

Stabilizarea a forțat apoi toate întreprinderile industriale și casele comerciale să-și revizuiască situația financiară, să-și controleze speșele de producție și cheltuielile de regie. Cu această ocaziune s'a constatat mărimea exagerată a acestora, agravată de impozitele și mai exagerate, și efectul a fost o restrângere, o reducere pe întreagă linie, cu dureroase repercusiuni în toate direcțiile. S'a impus dela sine și o reducere a dobânzilor după împrumuturi.

Abia atunci s'a văzut ce rubrică importantă o formează cheltuielile de regie și impozitele. Băncile reduse în forța lor financiară, dar cu cheltuielile de regie

și impozitele sporite, față de trecut, nu au mai putut scădea dobânzile la nivelul dinainte de războiu. Criza provocată în producția agricolă, a agravat situația generală, ale cărei efecte au început a se resimți tot la bănci. Pentru ca haosul acestor interferențe să fie cât se poate mai obscur, intervine demagogia politică, care îndeamnă fărănimea să nu mai plătească impozite și datorii, sau face planuri publice de neserioasă și imorală conversiune a datoriei agricole. Industriile închid uzinele, iar negustorii cer concordate sau cad în faliment. Efectele se resfrâng tot asupra băncilor. Dintre aceste încep unele a se clătina, fapt care produce o enervare extremă în rândurile deponenților, cari se grăbesc rând pe rând a-și scoate banii din bănci pentru a-i tezaura. Și astfel ne pomenim, că piața financiară, atât de anemică, trebuie să piardă importante cantități de numerar din circulație.

Toate aceste lucruri se sparg în capul băncilor, cari sunt nevoite, între astfel de împrejurări de iritații isterice, să țină în tresor cantități enorme de numerar improductiv.

Oare calvarul acestor nemeritate sguđuri, cari distrug și cei mai oțeliți nervi, când se va sfârși? Este de datoria guvernului să ia măsuri de ocrotire și a băncilor în contra năvalei nemotivate a deponenților alarmați!

Proiectul de lege pentru organizarea și regulamentul comerțului de Bancă.

În ziarul „Universul“ din 24 Septembrie 1931 s'a publicat un Proiect pentru organizarea și reglementarea comerțului de Bancă. Se mai adaugă acolo o notiță în care se spune că proiectul a fost trimis tuturor Camerelor de comerț din țară spre a-l examina și a formula observațiile lor.

Ne vom ocupa și noi într'o serie de articole de acest Proiect, în legătură cu situația bancară actuală.

Facem aceasta cu credința că vom aduce vre-un folos acestui Proiect, considerând că avem o practică bancară de peste 25 ani, înainte și după războiu, — adică în timpuri foarte diferite, — și

suntem și profesor de Contabilitate bancară la Academia comercială, Cluj.

Proiectul conține 61 articole grupate în 5 titluri: dispoziții generale, — constituirea și administrarea societăților bancare, — despre operațiunile de bancă, — supravegherea și controlul operațiunilor de bancă, — dispozițiuni finale, penale și transitorii.

Să examinăm acest conținut, deocamdată în general, pentru că multe părți cerând o analiză specială, le rezervăm.

Bunăvoință a fost multă la redactarea acestui proiect, — pare însă că s'a ignorat prea mult Codul de comerț și oarecare Legi speciale, cari conțin multe prevederi, ce devin inutile astfel în acest Proiect.

Așa de exemplu: chestiunea cenzurilor (art. 25), — fuziunea (art. 52), — lichidarea (art. 53), — falimentul (art. 54), sunt toate în Codul de comerț, — chestiunea registrului comercial (art. 9), — a firmelor (art. 10, 50) sunt tratate în legea din 7 Aprilie 1931.

Nu credem că s'a căutat ca printr'o lege specială să se modifice un cod, sau să se pună în contradicție cu altă lege; preferăm să găsim o inadvertență.

Proiectul abordează și chestiuni pe care nu le rezolvă mulțămitor.

Astfel este chestiunea *definițiilor*: definiția băncii din art. 1, — a operațiunilor de bancă din art. 33, — a operațiunilor pe termen scurt din art. 39. Aceste definiții sunt incomplete și aduc mai mult a deziderate decât a norme imutabile: dezideratele au desavantajul că variază după individ, care schimbându-se des, le schimbă și pe ele tot atât de des.

Iarăși un defect al proiectului este că abundă în inovațiuni, unele prea departate de spiritul vremii, altele prea dictatoriale și în fine unele chiar jignitoare.

Fixarea unui tip nou de societate: *societatea bancară* (art. 2), eșind cu totul din tipurile societăților comerciale actuale, — prevederea ca diferențele de evaluare în minus să se treacă la pierderi, iar cele în plus la un „post rectificativ“, nu ca beneficiu (art. 32), este și contrară codului și fiseului, — livrete de economie nominative, dar plătibile la purtător (art. 34), n'au nici un sens.

Interdicțiile din proiect sunt anti-patice:

unele privesc pe toată lumea: *nimeni* nu poate exercita în mod obișnuit operațiuni de credit pe termen scurt, nici din capitalul său propriu... (art. 39);

sau altele care privesc numai pe bănci: fixarea unui minim de capital după orașe (art. 11), — sau fixarea unui cuantum de operațiuni: de 7 ori capitalul social plus rezervele (art. 35) pentru depuneri, — sau totalul de 12 ori capitalul social plus rezervele (art. 36) pentru totalul obligațiunilor băncii. În treacăt fie zis acest cuantum e prea mare, căci actualmente el nu este decât de vre-o 4 ori (capitalul băncilor după statistica lor pe acțiuni din 1930 arată capitalul băncilor plus rezervele la cca 16 miliarde, iar fondurile străine provenite din conturi-curente, depuneri, scont erau de 63 miliarde).

Dar inovația capitală este înființarea unui *Consiliu Superior Bancar* (art. 42) împreună cu un secretar. Acest Consiliu are rolul unui fel de Tribunal, care se poate sesiza din oficiu, sau de reclamația Ministerului public, sau de a Băncii Naționale (art. 45), privitoare la activitatea unei societăți bancare.

Prin art. 46 acest Consiliu *judică*, pronunță decizii, și de va fi cazul, sesizează Ministerul public etc. Nu prea e clar rolul acestei instituții: să fie monitor, modificând și complectând statutele și actele constitutive ale soc. bancare (art. 5) să supravegheze comerțul de bancă în general (art. 42) etc., —

sau să fie îndrumător, sau să fie instanță de judecată, decretând pedepse? Așteptăm clarificarea dela viitorul Regulament promis de proiect.

Dupăce Proiectul arată în art. 42 din cine va fi format Consiliul Superior Bancar, din: delegatul Min. de finanțe, al Min. de Justiție (nu înțelegem rolul acestor personalități, care au comun cu știința bancară numai cât privește împrumutul), 2 delegați ai Băncii Naționale și în fine din 3 delegați ai Asociației Băncilor, —

vine și prin art. 47 zice că: „Membrii *Consiliului Superior Bancar sunt obligați a păstra secretul comercial*“, —

dispoziție care se mai trecuse pentru Membrii Consiliului de administrație în art. 19, cărora li se spune că ei trebuie să-și exercite funcția cu „grija unui comerciant conștiincios și să observe secretul comercial,

și care se indicase și Censorilor în art. 26: „membrii din Consiliul de Censori... sunt datori să păstreze secretul comercial“.

Dacă expresiunea în valoare și folosită până acum de „bonus pater familias“, tradusă sau nu în românește, a fost înlocuită cu barbarismul „grija unui comerciant conștiincios“, care este foarte relativă, — apoi imperativul acesta către Consilieri, Censori și mai cu seamă către Membrii Consiliului Superior Bancar, că sunt obligați a păstra „secretul comercial“, — e chiar jignitor!

Întâiu, pentru că nu se dă lecții de bună purtare unor oameni puși să conducă o instituție așa de gingașe ca *banca*, — și al doilea, recomandarea neavând sancțiuni, poate să nu fie respectată de concurenții din Asociația Băncilor, sau de alții; românul e dispus să facă un serviciu.

Acest Proiect conține și multe lucruri bune; nu le cităm pe toate, fiindcă este datoria lui să aibă lucruri bune, și a-ți face datoria nu constituie un merit care să fie trâmbișat prea mult.

Indicăm ca lucruri bune:

— pretențiunea ca primul vărsământ să fie jumătate din subscriere (art. 12),

— desființarea aporturilor în natură (art. 11),

— fixarea răspunderii membrilor din Consiliul de administrație,

— dreptul unei minorități reprezentând 1/8 din capit. (art. 22),

— de a-și desemna (nu alege?) un Censor (art. 25),

— precizări numeroase pentru formarea bilanșului și evaluărilor etc. (art. 30 și urm.).

În orice caz, deși Proiectul nu este Lege cu toate că el este Anteproiectul vreunui alt Proiect, totuși această fixare în articole a unei materii ca cea bancară — dificilă, depinzând de oameni și de împrejurări, mai mult decât de lege, — este un început de mult merit, care trebuie încurajat, cu rugămintea de a suprima din el multele inutilități și inadvertențe.

Dr. AL. SORESCU

Conferențiar de Contabilitate bancară
la Academia comercială din Cluj.

Administrație simplificată.

Se anunță un nou proiect de lege administrativă. Pentru cetățeanul care-și vede liniștit de treburile sale, fără să-și bată capul cu viteza de transformare de care e cuprinsă viața noastră legislativă, lucrul rămâne fără nici o importanță. El știe cu mai multă sau mai puțină dreptate, că o lege oricât de nouă ar fi în sensul propriu al cuvântului, nu-i aduce nici o fericire.

Și omul e în drept să cugete astfel, pentru că așa a pornit la viață acțiunea noastră legiferatorie. Se creiază legi. Este într'adevăr uimitor că cu toată democrația noastră pretins avansată, parlamentul e făcut pentru ca să stea deschis șase luni și în tot acest timp să legifereze. Sesiunile parlamentare s'au întrecut una cu alta și care mai de care, ca în ziua închiderii să bată recordul în ce privește mormanul de legi votate. Și tocmai pentru faptul că aceste legi se aduceau numai pentru a completa programul ședințelor parlamentului, ele suferiau de defectul congenital de a nu fi necesare. O lege se aduce totdeauna pentru a consfinți realitatea și oricât ar susține cineva diferențele teorii subtile ale metafizicei legislative, nimeni nu poate contesta un fapt care e clar ca lumina zilei: fenomenul juridic consfințit prin lege trebuie să fie intrat de multă vreme în uzul societății. Căci doar întâi a existat omul sau mai bine zis societatea și pe urmă s'au născut cadrele juridice. Și este iarăș îndeobște cunoscut că există domenii de drept și aceasta nu numai la noi, ci în alte multe țări, unde fenomenele vieții neîncadrate în articole de lege, se judecă conform uzului.

De aceea pe noi nu ne poate lăsa pasivi o nouă lege administrativă. Căci în măsura în care fenomenul social existent este încadrat în articole de lege, aceasta este mai strâns legată de realitate și viceversa în cazul când ea se suprapune fără nici o legătură peste viața socială. Când legătura între legi și fenomenele sociale consfințite prin ele este ruptă, atunci se nasc acele legiuiri teoretice cari folosesc doar ca studiu de documentare științifică.

Se pare că viața juridică românească a oscilat mai mult spre legiferările teoretice. Numai astfel tribunele corpurilor

legiuitoare au putut să fie mereu arene de plasare a discursurilor celor mai fervenți teoreticieni. Și numai astfel putem concepe modificările radicale în legiferările importante ce definesc cadrul administrativ al vieții noastre publice, la așa de scurte intervale. Dacă e vorba să rămânem strict pe acest teren, vom aminti că din 1925 și până astăzi am abrogat două legi administrative, una mai voluminoasă ca articole decât cealaltă. E adevărat că cea din 1925 era prima lege de această categorie, care cuprindea viața administrativă a țării întregi și era mai mult o completare a legii administrative din vechiul regat, care se extindea asupra tuturor provinciilor românești. Ea nu introducea deci nici un spirit nou în cele 400 articole ce le conținea, spirit care să însemneze o unificare adecuată, în privința vieții administrative în toate regiunile României. Din contră prin ea s'au nesocotit toate articolele avantajoase din punctul nostru de vedere din trei legiuiri diferite, cari puteau avea și ceva bun în ele.

Pe urmă a intervenit a doua lege administrativă, care în loc să fină cont de imperfecțiunile celei dintâi și pe baza lor modificându-se să se perfecționeze, a pornit și ea tot dela principii teoretice noi. Și nu numai atât, dar se pare că se credea în marota mulțimii articolelor. Dela 400 articole câte avea legea de unificare administrativă, legea pentru organizarea administrației locale a făcut un pas enorm înainte și s'a urcat până la 572 articole. Ba s'ar fi urcat cu mult curaj și mai sus, dacă n'ar fi intervenit foarfecele active ale forului constituțional. Dar mulțimea articolelor n'ar fi singurul ei păcat. Mai grav este faptul că de unde 572 de articole ar fi putut mai bine preciza domeniul administrativ, ea suferia tocmai de lacuna nepreciziei. N'am asistat noi doară la acea interminabilă discuție între directorate și ministere, asupra drepturilor unora în domeniul de activitate al celorlalte? Și cu cât mai multe conferințe se țineau între miniștrii și directorii ministeriali, cu atât mai adânc se săpa prăpastia, se lungia discuția și se menșinea nepreciziunea. Să mai revenim apoi asupra instanțelor de judecată noi create și asupra serviciilor noi înființate? Ar fi să mai reinviem chestiuni cari s'au desbătut atât de mult până acuma și am

risca să repetăm ceea ce au spus alții în atâtea ocazii.

Acum se anunță, precum am spus la începutul articolului nostru, o nouă lege administrativă. Redactorii cari o alcătuiesc ne-au avertizat că ea va fi cea mai sarcă în articole, însumând doar vreo 250—270 și botezând cu epitetul de simplificată. Vom avea deci o lege care simplifică administrația publică. Este o calitate necesară unei legi care vrea să se suprapună unei vieți sociale puțin complicată, dar nu este suficientă. Căci dacă simplificarea înseamnă a reduce numai numărul articolelor din lege, fără a le îmbrăca pe acestea în fondul pe care-l cere obiceiul pământului nostru, atunci avem o înțelegere anapoda a chestiunii. O calitate în plus pe care va trebui să o satisfacă viitoarea lege administrativă pe lângă simplificarea, este și preciziunea. Să nu rămână ocazii de interpretări dubioase și să nu se enunțe prin lege fenomene vag cunoscute. În plus să corespundă acelor largi principii de descentralizare după cari toată lumea politică oftează, dar pe cari nimeni nu și-a dat osteneala să le pună în practică.

Viața administrativă a țării românești e anchilozată în formalități. Se pare că cea mai importantă însușire pe care o are un funcționar, superior sau inferior, gradul nu importă, este să fie formal acoperit. Acoperirea cu prevederile unui articol de lege este elementul cel mai decisiv sub care se ascunde viciul vieții noastre administrative. Acesta este unul din defectele datorite centralizării. Nici odată angajatul în fața inspecțiilor ce se fac de către autoritățile tutelare, nu va căuta să explice un act pe care l-a făcut prin binele ce l-a săvârșit prin acest act, sau prin influența binefăcătoare pe care a exercitat-o asupra vieții comunale sau colective, ci va răspunde sec și scurt: sunt acoperit prin articolul cutare din lege, aliniatul cutare și cutare. Centralismul care controlează activitatea administrativă prin inspectori, cari n'au alt scop decât căutarea motivelor de acoperire a diferitelor măsuri luate, a deviat viața administrativă dela scopul său real. El va trebui aruncat ca un obicei urât ce trebuia trecut de multă vreme în lada cu vechituri. Acest lucru implică evident în primul rând încadrarea strictă a gestiunilor în articole, cari să definească precis câmpul de ac-

țiune al fiecărui organ. În acest fel răspunderea să se stabilească direct pe cale materială, iar mânuitorii banilor publici să fie încadrați și mai mult în bariera garanțiilor materiale.

O simplificare a vieții administrative românești, cere apoi simplificarea operațiunilor de contabilitate. La acest capitol s'ar putea scrie pagini întregi. Actualul sistem de contabilitate administrativă are defectul de a fi încheiat în sute de registre auxiliare, măbind numărul slujbașilor în mod inutil și complicând până la exasperare lanțul cifrelor. Dar aceasta nu este totul. O situație zilnică a diferitelor autorități administrative, nu știm dacă s'ar putea face undeva. Și nu numai din cauza muncii enorme ca atare, ci din cauza acelor registre amplificate la nesfârșit. Căci totul ce se caută în situația financiară a administrațiilor astăzi, este să se acopere bugetul. Adecă pe hârtie să se egaleze veniturile cu cheltuielile. În afară de această mare țintă nu există alt ideal. Și în această direcțiune câte ar fi de introdus. Ar fi în primul rând, studiul comparativ pe ani sau perioade, al încasărilor. Această cercetare comparativă pusă pe date statistice moderne, acum când statistica începe să aibă și la noi însemnătatea cuvenită, ar fi un neprețuit material, nu numai pentru a servi ca bază la formarea bugetelor, ci la studiul însuși al vieții financiare locale. În felul acesta s'ar putea trage din vreme concluziuni valabile în legătură cu viața economică a comunelor, s'ar așeza finanțele lor pe baze sănătoase și științifice și s'ar crea acea platformă de mers în sigur, care este absolut necesară vieții moderne de astăzi.

În fine, o simplificare care însă să precizeze bine mersul vieții administrative, este stabilirea interdependenței dintre autorități și legătura dintre ele. Prin aceasta înțelegem fixarea cadrului în care o autoritate superioară poate impune ceva uneia inferioară și stabilirea modului prin care două servicii în legătură unul cu altul își coordonează activitatea. În felul de astăzi autoritatea superioară caută mai mult să-i impună celei inferioare și nu s'o ajute și s'o îndrumeze așa cum ar trebui. Iar legătura între servicii pentru a coordona o activitate, care le privește pe amândouă, se face prin o dublă muncă

sau prin repeșirea operațiunilor făcute la primul serviciu și pentru al doilea. Ori în sensul principiilor moderne economice de astăzi, un serviciu în legătură cu altul, trebuie să se informeze automat și să se înregistreze în operațiunile lor fără intervenție specială la fiecare din ele. Ziarele anunțau mai zilele trecute și noi am luat cu surprindere la cunoștință, că dintre amenzile aplicate de stat nimic nu s'a încassat și că deci acest capitol este în restanță cu un miliard. Dar dacă avem dreptul să fim surprinși, să avem tot așa de iute simțământul realității și să ne dăm seama că așa ceva se poate. Într'un mecanism administrativ în care fiecare funcționar își face izolat datoria, copiind rândurile cari îl privesc direct fără să pună în valoare cu sau fără intenție înțelesul reciproc al articolelor de lege, sau fără să asculte cătuși de puțin de logica pe care i-o dictează creierul său, lucrul este cu perfectă puțință. Și e natural să se întâmple în cadrul unei legi prin care s'au înființat servicii, autorități și organisme de toate gradele, fără să li se fixeze domeniul lor de activitate și modul lor de legătură. În speșă orânduirea amenzilor ar trebui anunțată unui organ de control, care să poată să cerceteze, dacă ele s'au încassat sau ba. Căci de unde orice cetățean poate contesta actele administrative până în cele mai superioare vârfuri ale ierarhiei administrative, amenzile și poate alte multe operațiuni financiare, rămân la dispoziția unui singur organ administrativ, sau poate chiar la dispoziția unui singur individ.

Iată atâtea puncte cardinale pentru viața noastră publică pe cari noua lege administrativă sperăm că le va avea în vedere. Să se părăsească deci acel viciu congenital al legiferărilor noastre: teoreticianismul, pentru ca să pășim pe baze reale și sănătoase la intronarea unei vieți administrative automate sigure și încadrată în realitățile noastre. Căci falsitatea teoreticianismului ne-a infectat doar toată așezarea statului nostru, cum vom avea poate ocazia să mai arătăm. Începând cu întoarcerea la ale noastre din punct de vedere administrativ, facem operațiunea tocmai dela nodul cel mai important al vieții noastre colective.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Aurul distrugătorul comerțului.

În goana tot mai întezită a zilelor noastre după metalul nobil prezintă un interes deosebit articolul publicat, sub titlul de mai sus, de Sir Henri Deterding, într'un număr special al marelui ziar Financial Times, consacrat viitorului argintului-metal.

Iată ce constatări face și la ce concluziuni ajunge autorul în cursul expunerilor sale:

În cursul ultimilor doisprezece ani, s'a putut constata într'un mod mai mult sau mai puțin accentuat faptul că aurul (ridicat și fortificat din ce în ce mai mult la rangul de simbol unic de măsură a valorilor) a fost un stăpân, nu numai erud, ci și stupid; creat pentru a servi comerțul, a fost lăsat, din contră, să distrugă comerțul.

Ne găsim actualmente în trista situațiune în care toate lucrurile, cari sunt necesare vieții și confortului, cu alte cuvinte obiectele alimentare și materiile prime de orice fel, sunt de nevândut și singurul lucru pe care oamenii par să-l caute, este aurul. Dacă, din contră ar fi fost invers și dacă toate obiectele ce sunt necesare vieții ar fi avut un preț bun, pe când aurul care, în practică, rămâne mereu închis în tezaure, ar fi fost fără valoare, situațiunea, de sigur, era mai logică.

Și cu toate acestea, acesta a fost impasul la care am ajuns servindu-ne ca etalon și ca măsură unică de un metal pe care nu-l găsim în cantitate suficientă pentru a satisface toate cererile și, în al doilea rând, care a fost acaparat de două țări

Toată lumea pare a fi la capătul invențiunilor pentru a ști cum să se puie un termen acestel crize; însă modul cel mai simplu, cu alte cuvinte de a libera lumea de aur, pare a nu fi considerat în mod serios de numeroși economiști. Și totuși, este singura manieră posibilă pentru a rezolvi criza dacă nu se găsește aur în cantitate mult mai importantă decât există în momentul de față, într'o regiune oarecare din lume.

Este natural ca anumite țări, cari, dispunând de tot aurul de care este nevoie și chiar mai mult, să fie ostile creațiunii unui alt etalon, care să facă concurență aurului, este însă cu totul de neînțeles și extraordinar ca alte țări să accepte de a intensifica încă această insuportabilă dictatură a aurului.

Dacă se studiază de aproape această chestiune, descoperim cu oarecare imaginație faptul că, dacă situațiunea actuală perzistă, prețurile tuturor alimentelor vor mai scădea, consumatorii vor sărăci mai rău și vor fi în imposibilitate de a-și procura în cantitate suficientă aceste alimente și tot ceace va rămâne în lume și lumii va fi aurul ascuns în câteva beciuri întunecoase. Chiar în momentul de față, există egoiști, cari propun de a se distruge grâu și bumbac.

Ei ar face dovadă de mai multă înțelepciune de sigur, dacă ar propune despărțirea de aur, care este un articol inutil pentru consumațiune.

Progresul lumii cere imperios ca dictatura aurului să fie abolită cât mai repede cu puțință. Este sigur că pe măsură ce încrederea în producțiunea tuturor produselor de primă necesitate se găsește din ce în ce mai zdruncinată de scăderea prețurilor, se vor vedea crescând stocurile

de aur acumulate deja în o așa abundență în tezaure. Este oare ceace putem numi progres? O asemenea stare de lucru poate fi idealul avarului, dar aceasta n'ar putea fi idealul muncitorilor din întreaga lume.

În timpul războiului noi n'aveam grâu ca unică rezervă alimentară a țării. Aveam și rezerve auxiliare, alte cereale.

Oare acei, cari își concentrează toată încrederea lor asupra aurului vor dori să posedă în rezervă stocuri din metalul auxiliar cel mai folosit după aur, cu alte cuvinte argintul?

Sunt convins că toate țările cari în momentul de față par a-și urmări propria lor ruină încercând de a se debarasa de stocurile lor de argint pe o piață lipsită de cumpărători, vor deveni cumpărătorii cei mai înverșunați ai acestui metal într'un viitor apropiat.

Nu este timpul ca oamenii să-și dea seama că pretinsa estinătate a mărfurilor, trebuie întotdeauna să fie întovărășită de o lipsă de cereri echivalentă incapacității de a cumpăra?

Când oare politicienii liberi-schimbști își vor fi dat seama, încheie articolul Sir Henri Deterding, că este preferabil ca un aliment să coste un șiling când ai doi în buzunar, decât 9 pence când n'ai decât 6 pence în buzunar?

„Financial Times“ a adăugat articolului de mai sus al lui Sir Henri Deterding o reproducere a unui articol pe care directorul lui Royal Dutch l'a publicat în același ziar la 22 Septembrie 1919, asupra a ceeași chestiuni:

„Ceeace m'a frapat mai mult în diferitele articole privitoare la schimb pe care le-am citit în ultima vreme, scria dânsul, este faptul că puține dintre ele tratează despre singurul factor important, cu alte cuvinte despre aur. În cursul conversațiilor mele avute cu prieteni, cari se ocupă de afaceri, am fost frapat în dese rânduri de faptul că acești oameni au uitat de a-și pune chestiunea următoare: Ce anume constituie valoarea esențială a aurului, sau, dacă voiți, de ce aurul ocupă oare situațiunea pe care o are actualmente? Dacă deodată am descoperi aur în mare cantitate în numeroase țări, iar prețul de cost ar fi estin, este aproape sigur că aurul ar înceta de a mai fi în stare de a rămâne la rangul în care se află în momentul actual.

Comerțul, în realitate, este în mod unic constituit prin schimbul obiectelor, iar în unele țări îndepărtate trocul mărfurilor continuă să se efectueze fără a trece prin intermediul unei monede de aur, argint sau aramă.

Aurul în realitate, nu este nimic altceva decât un jeton de plată, care permite reglementarea diferențelor de valoare dintre mărfuri. Prin urmare, el poate tot așa de bine fi considerat ca fiind analog jetoanelor, ce se utilizează la jocurile de cărți.

De altfel, afacerile sunt un fel de sport, în care inteligența unui om se opune aceuia a unui alt om. Ei bine! dacă jucând cărți, unul dintre jucători, prin noroc sau altfel, are șansa de a aduna toate jetoanele, și declară celorlalți jucători: „Acum, dacă doriți să continuați de a juca, trebuie să vă recăpătați jetoanele la un preț mai ridicat decât acela cu care le-am luat eu la începutul partidei“...! Oare orice alt jucător cu bun simț ar accepta de a continua jocul?

Ori, situațiunea actuală nu este asemănătoare acesteia în ceace privește aurul? Un oarecare număr de țări au strâns pe bună dreptate și prin diverse mijloace un număr cu totul neproportional de jetoane, (adică aur), însă în loc de a deveni din ce în ce mai prospere contribuind pentru a face să continue jocul, aceste țări, din contra, stânjenesc liberul curs al jocului (în care de altfel, prin forța împrejurărilor actuale ele sunt necesarmente mereu prospere) refuzând de a se despărți de jetoane, dacă nu cu o primă mereu crescândă. Singurul mod după care aceste jetoane trebuie să fie distribuite echitabil (și ele trebuie să fie distribuite în mod echitabil, dacă vrem ca comerțul mondial să continue), este de a se asigura credite foarte importante.

Am văzut că în numeroase state se afirmă faptul că țările din Europa al căror schimb este extrem de scăzut sunt în preajma falimentului. Nu cred ca acest lucru să fie cu totul adevărat actualmente, dar dacă aceste țări nu fac să înceteze deprecierea actuală a schimbului lor, vor ajunge cu siguranță acolo. Dar dacă acestea se întâmplă, oare acei care dețin aproape totalitatea aurului în momentul de față se vor găsi într'o postură mai bună? Comerțul lor va înceta, exportările lor vor înceta și, ca Midas, ele se vor găsi în posesiunea aurului din lumea întreagă, însă în incapacitatea de a vinde produsele muncii lor.

De sigur, multă vreme va trebui să se scurgă înainte ca oamenii să renunțe la neprevăderea lor sau, mai exact, la ceea ce numesc egoismul lor cu adevărat extraordinar: în acest interval, afacerile vor merge din rău în mai rău, și în același timp sentimentele de ostilitate sau, dacă preferați, de invidie, nu vor lipsi, nu vor întârzia de a manifesta față de ei.

Oare popoarele, cari posedă aur nu văd că toate țările, cari în momentul de față au un schimb scăzut vor trebui à la longue, dat fiind faptul că suferă de un rău comun, se vor apropia și nu-și dau seama că situațiunea lor le ordonă de a încheia sau a strânge alianțele lor comerciale? Ele se văd silite în practică de a nu face comerț decât unele cu altele. Toate au mărfuri, toate doresc să obțină mărfuri, însă nu pot obține credite. Ele nu pot avea aur, însă toate trebuie să facă comerț și să se plătească unele pe altele în monedă depreciată. După părerea mea, situațiunea actuală este de așa natură încât orice țară ce continuă să-și mărească balanța debitoare față de țări a căror monedă face primă față de cumpărător, va trebui la un moment sau altul, atunci când bunul simț va prevala, iar schimbul va fi readus la exacta lui valoare, să plătească în aur. Iată de ce schimburile comerciale actuale efectuate prin intermediul monedelor, cari fac primă sau, dacă voiți mai bine, monedelor în scădere, nu va întârzia de a sărăci generațiile viitoare.

Aceasta admis, pun chestiunea următoare: n'ar fi cu totul simplu și just ca oricine dorește să cumpere, în aceste țări posesoare de aur, să fie obligat să plătească o penalitate reprezentând diferența între schimbul zilei, când mărfurile au fost importate și schimbul normal. Aceasta ar avea desigur ca rezultat de a facilita schimburile comerciale între țările având monedă depreciată și aceasta ar contribui mai mult la crearea unui

bloc solid, de țări, care ar deveni din ce în ce mai independente de celalalte țări doritoare de a face să domnească peste restul lumii „un prussianism comercial“¹⁾.

Insist poate asupra situațiunii cu multă energie, însă sunt convins că trebuie făcut ceva și repede, cu toate că, în majoritatea țărilor interesate, guvernele sunt întotdeauna gata de a face multă elocvență, însă fără a acționa cât de puțin. Este faptul pentru care nu cred că vom vedea multe inițiative luate sub acest raport. Tendința actuală în politica mondială vrea să fie foarte puțin oameni de stat, cari să aibe îndrăsneala de a acționa, căci se tem de a nu displace alegătorilor lor și nu văd faptul că se comportă rău de tot față de aceștia, căci în definitiv, aceștia din urmă sunt cei cari suferă mai mult de pe urma acestei stări de lucruri. În momentul de față, nu se iau decât inițiative populare, însă se pune rareori întrebarea dacă ceea ce este popular este bun pentru națiune.

Conversiunea datoriilor agricole.

Cu toate desmințirile repetate, din zilele trecute, guvernul a întocmit, precum se anunță din capitală, un proiect de lege pentru conversiunea datoriilor agricole.

Anteproiectul revizuit de dl ministru Argetoianu, a fost adaptat de Consiliul de miniștri în sedința dela sfârșitul săptămânii trecute.

Proiectul prevede înființarea unei case de conversiune a datoriilor agricole cu un capital inițial de un miliard lei, sumă ce va fi prevăzută în bugetul anului viitor.

Prin înscrierea acestei sume în buget, statul se achită și de îndatorirea de a restitui capitalul Băncii de agricultură, această instituție urmând să fie înglobată în noua casă de amortizare a datoriilor agricole.

Capitalul inițial de un miliard va putea fi mărit prin participarea capitalului străin. Se pare că guvernul a și început tratative în străinătate, în acest scop.

Convertirea datoriilor se va face pe baza unei înțelegeri între creditori și debitori, cari se vor prezenta de comun acord în fața instanțelor de asanare.

Nu vor fi admiși la conversiune decât numai debitorii al căror activ dă puțință unei conversiuni. În acest scop s'au stabilit tipurile cele mai caracteristice de debitori, cari urmează să intre în conversiune.

Plata datoriilor convertite se va face prin obligațiuni emise treptat, purtătoare de dobândă de 8 la sută, dintre cari 5 suportă statul, iar

¹⁾ Într-o circulară datând dela 1 Septembrie 1919, pe care mi-o trimite una din principalele bănci din New-York, cetesc cele ce urmează: lumea, și îndeosebi Aliații, cărora le trimiteam înainte 77% din exportățiunile noastre și dela care primeam peste 72% din importățiunile noastre nu mai au azi, ca să zicem așa, nimic ce să ne dea în schimbul mărfurilor noastre: astfel că, dacă nu vom putea stabili un plan care să le silească de a face comerț cu noi, riscăm de a ne găsi în viitor în necesitatea de a suspenda aproape în mod complet comerțul nostru cu aceste țări.

3 debitorul, amortizabile într'un termen maxim până la 20 ani.

Quantumul datoriilor agricole se va stabili printr'o anchetă, ce se va face în toată țara.

Funcționarea casei de conversiune va începe la 1 Ianuarie 1932, urmând ea până la acea dată Banca de agricultură să facă toate lucrările premergătoare.

CRONICA

O știre eronată. Ziarul „Argus“, în numărul său dela 11 cert. a adus știrea că prezidenții asociațiilor de bănci din Ardeal: „Solidaritatea“, Revisionsverband-ul băncilor săsești și „Sindicatul Băncilor maghiare din Ardeal, ar fi prezentat Băncii Naționale a României un memoriu, în care au arătat situația reală a băncilor ardelenene și ar fi cerut o intervenție a băncii de emisiune.

Știrea este eronată. Totul se reduce la un schimb de vederi asupra situației, ce a avut loc în Sibiu la începutul săptămânii trecute, între reprezentanții celor 3 organizații de bănci. O intervenție la Banca Națională a României nu s'a făcut.

Banca „Victoria“ Arad, prin absorbirea „Băncii Populare“ din Lugoj la care este interesată probabil prin fosta „Timișana“ Timișoara, își deschide în Lugoj o sucursală.

Numere indice. În Octombrie a. e., s'au scumpit față de August, 1916 conform tabloului publicat de ziarul „Argus“: alimentele de 47.28 ori, îmbrăcămintea de 52.13 ori, diversele de 29.43 ori.

Media prețurilor a fost în Octombrie 1931 de 42.94 ori mai mare decât în August 1916 și cu un sfert % inferioară mediei din Septembrie 1931.

Poșta Redacțiunii.

Dlul M. V. în S. Societate „Holding“ se numește o societate sau un grup financiar, care posedă majoritatea acțiunilor unor altor societăți, a cărora afaceri le controlează apoi în calitate de mare acționar. Societatea „Holding“ nu este legată de o anumită structură juridică. De regulă însă este o societate anonimă (societate pe acțiuni). Scopul ei este preluarea de participațiuni la alte societăți în schimbul acțiunilor ei proprii, controlând apoi gestiunea acelor societăți pe baza majorității de acțiuni. Este un mijloc mult uzitat în străinătate pentru asanarea unor societăți ajunse în greutăți financiare, care asigură în urma asanării cercurilor financiare respective un folos real dacă asanarea reușește.